

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 1, 2, 3, 10, 13, 15, 17, 19, 20, 22, 24 IR 27¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 29, 31¹, 71, 415, 416, 417, 420, 423, 424, 426, 427, 431, 589, 603, 608, 611 IR 686 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR BAUDŽIAMOJO KODEKSO 68 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-21-1599; TAP-21-1600; TAP-21-1601; TAP-21-1602) (TAIS NR. 21-20592(3)-20594(3); 21-31808)

2021-11-19 Nr. NV-2922

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Vidaus reikalų ministerija ir Susisiekimo ministerija.

2. Projektų tikslas: įgyvendinti Konstitucinio Teismo 2020 m. liepos 24 d. nutarimą, kuriuo Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nuostatos dėl teisės vairuoti transporto priemonės grąžinimo ne anksčiau kaip po 10 metų pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai; įgyvendinti Valstybinės eismo saugumo programos „Vizija – nulis“ priemonės; tobulinti teisinį reglamentavimą, susijusį su administracinės atsakomybės už saugaus eismo reikalavimų nesilaikymą taikymu; patikslinti ir papildyti nuostatas, susijusias su Kelių eismo taisyklių reikalavimais ir atlikti kitus Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (SEAKĮ), Administracinių nusižengimo kodekso (ANK) ir Baudžiamojo kodekso (BK) nuostatų patikslinimus/pakeitimus.

3. Dabartinė situacija:

- SEAKĮ 24 str. 7 ir 8 dalyse buvo įtvirtinta, kad asmeniui, iš kurio pagal įstatymus teisė vairuoti transporto priemonės buvo atimta du kartus už tai, kad jis padarė teisės pažeidimą būdamas neblaivus arba apsvaigęs nuo narkotikų, vaistų ar kitų svaigųjų medžiagų, taip pat asmeniui, iš kurio teisė vairuoti buvo atimta tris kartus, teisė vairuoti transporto priemonės grąžinama ne anksčiau kaip po 10 metų; Konstitucinis Teismas konstatavo, kad nustatomas sankcijai prilygstantis draudimas, kuris taikomas kartu su pagal ANK ar BK už tą patį teisės pažeidimą paskirta sankcija (teisės vairuoti transporto priemonės atėmimu, kurio maksimali trukmė gali būti iki penkerių metų) prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai;
- tikslintinos SEAKĮ nuostatos dėl: techninės apžiūros ir techninės ekspertizės tvarkos taikymo taktinėms ir logistinėms transporto priemonėms; reikalavimo dėl matomumą gerinančių priemonių (žibinto, liemenės, atšvaito) naudojimo; galimybės pėstiesiems naudotis dviračių takais; naujų, niekada neregistruotų transporto priemonių pardavėjams ir naudotų transporto priemonių savininkams taikomos prievolės deklaruoti įgytą nuosavybės teisę; vairuotojo pažymėjimų galiojimo susiejimo su sveikatos tikrinimo reikalavimais ir kt.;
- tikslintinos ANK nuostatos dėl: draudimo vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai; sankcijos už transporto priemonių, kurios negali dalyvauti viešajame eisme, vairavimą dydžio; sankcijų asmenims, neturintiems teisės vairuoti; priemonių, kurios ugdytų vairuotojų sąmoningumą, pagarbą kitiems eismo dalyviams ir nepakantumą chuliganiškam ir pavojingam vairavimui; atsakomybės už transporto priemonių vairavimą neturint teisės vairuoti, vairavimą, kai vairuojančiam asmeniui atimta ar sustabdyta teisė vairuoti transporto priemonės, arba transporto priemonių perdavimą tokiems asmenims vairuoti ir kt.;

4. Projektų esmė:

- **Dėl SEAKĮ nuostatų:**

- atsižvelgus į Konstitucinio Teismo nutarimą, siūloma pripažinti netekusiomis galios nuostatas dėl draudimo 10 metų susigražinti teisę vairuoti. Įvertinus galiojusių nuostatų prevencinę įtaką eismo saugumui, taip pat esamą avaringumo situaciją (eismo įvykių skaičius dėl neblaivių vairuotojų kaltės pastaraisiais metais nemažėja), siūloma išlaikyti nuostatų, susijusių su nustatyto draudimo vairuoti transporto priemonės taikymu, nuoseklumą ir šį reguliavimą iš esmės perkelti į ANK bei BK nuostatas;
- nustatyti, kad Karo policija lydi specialiosiomis transporto priemonėmis karines transporto priemones, taip pat oficialias delegacijas ir (ar) Lietuvos Respublikos oficialius svečius, kurie atvyksta krašto apsaugos ministro ar Lietuvos kariuomenės vado oficialiu kvietimu;
- papildyti nuostata, kad nustatytas specialiųjų transporto priemonių vairuotojų teises ir pareigas turi ne tik ES valstybių narių ir asocijuotų Šengeno valstybių, bet ir NATO valstybių specialiųjų transporto priemonių vairuotojai, kai jie Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ar kitų susitarimų nustatytais atvejais ir tvarka vykdo tarnybines pareigas Lietuvos Respublikos teritorijoje;
- transporto priemonių privalomosios techninės apžiūros ir techninės ekspertizės reikalavimai, taip pat reikalavimai jas atliekantiems asmenims būtų netaikomi atliekant taktinių ir logistinių transporto priemonių, kuriose integruotos ginklų ir valdymo sistemos, techninę apžiūrą ir techninę ekspertizę;
- nustatyti, kad transporto priemonės vairavimo metu vairuotojas turi vengti bet kokių su transporto priemonės vairavimu ir jos įrangos valdymu nesusijusių, saugiai vairuoti trukdančių veiksmų. Panaikinama išimtis dėl mobiliojo ryšio priemonės naudojimosi rankomis stovinčioje transporto priemonėje kai jos variklis išjungtas, prieš naudodamasis mobiliojo ryšio priemonėmis vairuotojas turi pasirūpinti, kad transporto priemonė nepradėtų judėti;
- neapšviestame kelkraštyje arba važiuojamosios dalies pakraštyje tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui matomumą gerinančios priemonės (žibintas, liemenė, atšvaitas) būtų privalomos ne tik judančiam, bet ir stovinčiam pėsčiajam, o šviečiantis žibintas turėtų būti gerai matomas kitiems eismo dalyviams;
- patikslinama, kad visais atvejais perleidžiama motorinė transporto priemonė privalo turėti galiojantį unikalų transporto priemonės savininko deklaravimo kodą (SDK) nepriklausomai nuo subjekto, kuris tokią transporto priemonę perleidžia, taip pat atsisakoma perteklinės pareigos naujų, anksčiau neregistruotų motorinių transporto priemonių savininkams viešo pasiūlymo įsigyti transporto priemonę metu skelbti SDK;
- vairuotojams nepasitikrinus sveikatos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytu periodiškumu, vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka vairuotojo pažymėjimas būtų skelbiamas negaliojančiu;
- numatyti reikalavimą vairuotojams, kurie vairavo transporto priemonę būdami neblaiviais, baigti vairavimo esant neblaiviam prevencijos programą, jeigu jiems numatytas draudimas vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai. Siūloma suteikti įgaliojimus Sveikatos apsaugos ministerijai tvirtinti vairavimo esant neblaiviam prevencijos programą;
- **Dėl ANK nuostatų:**
- nustatyti ilgesnę maksimalią draudimo vairuoti transporto priemones, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai, trukmę - nuo vieno iki 5 metų (galiojanti nuostata – iki 2);
- padidinti baudos dydį už ANK 415 straipsnio 2 dalyje nurodytus nusižengimus (transporto priemonių, kurios nustatyta tvarka neįregistruotos arba be privalomosios techninės apžiūros, arba turi gedimų, dėl kurių pagal Kelių eismo taisyklės draudžiama važiuoti, arba dėl kurių nesumokėti valstybės nustatyti su transporto priemone ar jos dalyvavimu viešajame eisme susiję mokesčiai, arba kurių leidimas dalyvauti viešajame eisme sustabdytas; padangų netinkamas naudojimas; techniškai netvarkingų transporto priemonių vairavimas ir kt.) - siūloma nustatyti baudą nuo 50 iki 100 eurų (galiojanti nuostata – nuo 30 iki 40 eurų);

- numatyti griežtesnę atsakomybę už chuliganišką vairavimą, kai chuliganiškai vairuoja asmuo, jau baustas už analogišką veiką - siūloma ne tik numatyti baudą nuo 600 iki 800 eurų (neturintiems teisės vairuoti transporto priemonės asmenims – nuo 1000 iki 1200 eurų), bet ir privalomai skirti teisės vairuoti transporto priemonės atėmimą nuo vieno metų šešių mėnesių iki dvejų metų šešių mėnesių bei numatyti galimybę konfiskuoti transporto priemonę;
- už neturinčių teisės vairuoti asmenų padarytus atitinkamus ANK numatytus nusižengimus (Kelių eismo taisyklių pažeidimus, kurie lėmė nežymų sveikatos sutrikdymą ar turto sugadinimą; vairavimą neturint teisės vairuoti ar kai tokia teisė atimta, sustabdyta, ar kai nesilaikoma draudimo vairuoti transporto priemonės, kuriose neįrengti antialkoholiniai variklio užraktai, arba šie nusižengimai padaryti neblaivaus ar apsvaigusio asmens; pasitraukimą iš eismo įvykio vietos) siūloma asmenims, neturintiems teisės vairuoti, skirti privalomą teisės vairuoti atėmimą;
- nustatyti atsakomybę už transporto priemonių vairavimą nepasitikrinus sveikatos nustatyto periodiškumu, ar pasibaigus vairuotojo pažymėjimo galiojimo laikui - nustatyti baudą nuo 30 iki 50 eurų;
- už pakartotinį transporto priemonių vairavimą, kai tai daro neblaivūs arba apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojai, siūloma įtvirtinti adekvačias, teisiškai sureguliuotas poveikio priemones šiurkščiai ir sistemingai Kelių eismo taisykles pažeidinėjantiems asmenims - numatyti teisės vairuoti atėmimą nuo 5 iki 7 metų (galiojanti nuostata – nuo 3 iki 5 metų).
- **Dėl BK nuostatų**
- numatyti galimybę skirti ilgesnį baudžiamojo poveikio priemonės – uždraudimo vairuoti kelių transporto priemonės – terminą (iki 7 metų), kai nusikalstama veika padaroma vairuojant transporto priemonę esant neblaiviam ar apsvaigusiam (minimalios vienerių metų termino ribos keisti nesiūloma).

5. Derinimas: Įstatymų projektai buvo pateikti derinti Aplinkos ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Finansų ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Krašto apsaugos ministerijai, Teisingumo ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Vadovybės apsaugos tarnybai, Teisėjų tarybai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos transporto saugos administracijai, Valstybinei mokesčių inspekcijai, Muitinės departamentui, Lietuvos bankų asociacijai, Lietuvos autoverslininkų asociacijai, Lietuvos nacionalinei vežėjų automobiliais asociacijai „Linava“, taip pat VRM valdymo srities įstaigoms.

Aplinkos ministerija ir Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija „Linava“ pastabų nepateikė.

Dėl pateiktų pastabų ir atitinkamų nuostatų patikslinimo darbo tvarka papildomai derinta su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija, Lietuvos transporto saugos administracija, Lietuvos bankų asociacija, Lietuvos autoverslininkų asociacija, Valstybinė mokesčių inspekcija.

Vidaus reikalų ministerija taip pat organizavo pasitarimą su Teisingumo ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Lietuvos bankų asociacijos, Lietuvos autoverslininkų asociacijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovais.

Dėl Teisingumo ministerijos pastabų, į kurias nebuvo atsižvelgta, teikiama derinimo pažyma.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje teikiamos pastabos ir pasiūlymai.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės siūlymu Projektai įtraukti į Seimo III (rudens) sesijos darbų programą – buvo numatyta svarstyti lapkričio mėnesį.

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūloma teikti svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio Vidaus reikalų ministerija turi įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Patarėjas

Arvydas Nevas, tel. +37070663787, el. p. arvydas.nevas@lrv.lt